

ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව - 2021

---

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුවේ (“බැංකුව”) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාව සමග සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී බැංකුව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය බැංකුව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, මේ සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උපවගන්තිය ප්‍රකාරව, බැංකුවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇති වන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත් ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදුකිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මගහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මගහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මගහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතු වේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම්කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශකිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරනලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂිමත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත්ව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ බැංකුවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේද යන බව,

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, බැංකුව ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.5.1 ගෙවිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට වෙනත් වගකීම් යටතේ දක්වා ඇති රුපියල් මිලියන 8.8 ක් වන පොදු ලෙජර් ගිණුම් තුනක ශේෂයන් වසර පහකට වැඩි කාලයක් තුළ එකම මුදලකින් සමන්විත වී තිබුණි.	අනාගතයේදී මෙය නිවැරදි කරනු ඇත.	අනාගතයේදී සියලු දිගුකාලීන ගෙවිය යුතු හිඟ ශේෂයන් පියවීමට අවශ්‍ය පියවර ගතයුතුය.
(ආ) 2016 වසරේ සිට පොලිස් නිවාස සංවර්ධන අරමුදල් ගිණුමේ (1310180001) තිබූ රුපියල් මිලියන 13.6ක මුදල, පියවීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.	2022 දී පියවර ගනු ලැබේ.	ණය යෝජනා ක්‍රමය තවදුරටත් නොපවතී නම්, අදාළ අරමුදල පියවීමට ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.
(ඇ) විගණන දිනය වූ 2022 අප්‍රේල් 27 වැනි දිනය දක්වාම සැපයුම්කරු ගෙවිය යුතු ගිණුමේ (1310210012) රුපියල් මිලියන 4.2 ක ශේෂය වසරකට වැඩි කාලයක් තුළ නිරවුල් කර නොතිබුණි.	2022 දී පියවර ගනු ලැබේ.	මෙම ශේෂය හැකි ඉක්මනින් නිරවුල් කිරීමට පියවර ගත යුතුය.

1.6 නීති රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
i. 1997 අංක 07 දරන නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකු පනතේ iv කොටසේ 16 (2) වගන්තිය	බැංකුවේ නිකුත් කල (ප්‍රකාශිත) ප්‍රාග්ධනය රු.මිලියන 1,000 ක් විය යුතුය. කෙසේ වුවද, 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනය රු. මිලියන 962 ක් විය. ශේෂ ප්‍රාග්ධන ය සපුරාලීමට බැංකුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	නිකුත් කළ ප්‍රාග්ධනය (ප්‍රකාශිත) පිළිබඳ සංකල්පය සමාගම් පනතේ තවදුරටත් නොමැත. සමාගම් පනතේ නව නිර්වචනය අනුව ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනයට සංචිතද ඇතුළත් වේ.	අදාළ පනතට අනුකූලවීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.
ii. ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුව නිකුත් කල 2017 ඔක්තෝම්බර් 26 දිනැති බැංකු පනත් 2017 මාර්ගෝපදේශ අංක 05 හි 02 වගන්තිය	2020 දෙසැම්බර් 31 දින සිට බැංකුවේ අවම ප්‍රාග්ධනය රුපියල් මිලියන 7,500 ක් විය යුතුය. තවද, එය 2023 දෙසැම්බර් 31 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි. 2021 වසර	2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට නියාමන ප්‍රාග්ධනය රුපියල් මිලියන 6,717 කි. හිඟය රුපියල් මිලියන 783 ක් වන අතර, එය 2023 දෙසැම්බර්	අදාළ මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලවීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

අවසාන වන විට රුපියල් මිලියන 31 වන විට පිරවීමට 6,435 දක්වා ප්‍රාග්ධනය රැස්කර අපේක්ෂා කෙරේ. ගැනීමට බැංකුවට හැකි වී තිබුණි.

iii. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (සිබීඑස්එල්) නිකුත් කල මහපෙන්වීම සහ මාර්ගෝපදේශ

(අ) 2011 ඔක්තෝම්බර් 05 දිනැති බැංකු පනතේ මාර්ගෝපදේශ අංක 07 අනුව බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා IRM (ඒකාබද්ධ අවදානම් කළමනාකරණ) වැඩ රාමුව, 2014 ජුනි 25 දිනැති 2014 අංක 02 දරන බැංකු පනතේ මාර්ගෝපදේශ අංක 04 ඩී (D) 2.9 (අ)7 සංශෝධනය අනුව

සියලුම බැංකු 2015 ජූලි 01 දින සිට තොරතුරු ආරක්ෂණ කළමනාකරණය සඳහා මූලික ආරක්ෂක ප්‍රමිතිය ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. කෙසේවුවද, 2015 ජූලි 01 දින සිට බල පැවැත් වෙන පරිදි තොරතුරු ආරක්ෂණ කළමනාකරණය සඳහා බේස්ලයින් සර්වේ සෙකියුරිටි (BSS) ක්‍රියාත්මක කිරීමට බැංකුව අසමත් වී තිබුණි. බැංකුවේ තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මෙම ප්‍රතිපත්ති සකස් කර තිබුණද, සමස්ත බැංකු පාලය තුළම එය ක්‍රියාත්මක කිරීමට බැංකුවට මේ දක්වාම නොහැකි වී තිබුණි. එම මහපෙන්වීම සහ මාර්ගෝපදේශ අනුව බේස්ලයින් සර්වේ සෙකියුරිටි (BSS) පාලන අරමුණු 95ක් ලබා දී තිබූ අතර, ඒ අතුරෙන් පාලන අරමුණු 45 ක් පමණක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.

බැංකු IS කණ්ඩායම BSS පාලන අවශ්‍යතා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටී. ප්‍රගතිය කරා ගමන් කරන අතරතුර, පාලනය යෙදීමට අවශ්‍ය අධික පිරිවැය සහ පවතින ගොඩනැගිලි ව්‍යුහය අභියෝග වී ඇත. කෙසේ වුවද, අපි දිශාවට අනුකූල වීම සඳහා අවශ්‍ය මට්ටමේ පාලන මට්ටම් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටිමු.

අදාළ මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කල යුතුය.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිකුත් කරන ලද උකස් කිරීමේ මාර්ගෝපදේශයේ 15 (7) වගන්තිය

ද්‍රව්‍ය (an article) සුරක්ෂිතභාවය මත ණයට දුන් මුදල හා එහි පොළිය සමඟ වන මුදලට වඩා වැඩි මුදලකට එම ද්‍රව්‍ය විකුණන්නේ නම්, එම විකුණා ලැබෙන මුදලෙන්, බැංකුවට අයවිය යුතු මුදල, තැපැල් ගාස්තුව හා ගාස්තු අඩු කිරීමෙන් පසු, උකස් කළ තැනැත්තාට බැරවීමට ඇති මුදල, උකස් ලේඛනයේ සඳහන් ලිපිනයට වහාම ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් යැවිය යුතුය. කෙසේවුවද, එවැනි දැනුම්දීම බැංකුව විසින් සාර්ථකව උකස්කරුවන් වෙත ලබාදී නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස උකස් වෙන්දේසියෙන් ලැබුණු

මෙය 2022 දී නිවැරදි කරනු ඇත.

අදාළ මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කල යුතුය.

රුපියල් මිලියන 1.5 ක අතිරික්ත මුදල් වසරකට වැඩි කාලයක් ඉතිරිව තිබිණි.

(ඇ) 2021 ජූලි 20 දිනැති, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු මාර්ගෝපදේශ අංක 02/2021 හි 25 වැනි වගන්තිය

සියලුම මූල්‍ය ආයතන (FI) විසින් ස්ථානගත කිරීම, ක්‍රියාකාරීත්වය, අධීක්ෂණය, වාර්තා තබා ගැනීම, පද්ධති නඩත්තුව සහ පරිපාලනය පිළිබඳ අභ්‍යන්තර මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම සහ එය AML/CFT (විරෝධී මුදල් විශුද්ධීකරණය/ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීමට එරෙහිව සටන් කිරීම) ප්‍රතිපත්තියේ කොටසක් ලෙස මෙන්ම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ (BOD) අනුමැතිය ඇතිව සිදු කිරීම ද අවශ්‍ය වේ. කෙසේ වුවද, සමාලෝචිත මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා මෙම අවශ්‍යතාවය සපුරාලීමට බැංකුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

අභ්‍යන්තර මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශය සකස් කර 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට පෙර මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

අදාළ මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කළ යුතුය.

iv. ණය අයකරගැනීමේ

අත්පොත

(අ) 4.1.1 වගන්තිය

2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට පවරාගෙන ඇති දේපළ යටතේ වර්ගීකරණය කරන ලද මුළු හිඟ ණය ශේෂය (ප්‍රාග්ධනය+පොළී) රුපියල් මිලියන 380 විය. ඉන් රුපියල් මිලියන 23.5 ක් වූ පවරාගෙන ඇති දේපළ 96 ක් වසර පහකට වැඩි කාලයක් තුළ පැවතුණි.

බැංකුව විසින් පවරාගෙන ඇති ඉහත දේපළ විකිණීම ප්‍රමාද වීමට පහත කරුණු බලපා ඇත.

- සීමා මායිම් පැහැදිලි නැති වීම.
- ජල සැපයුම නොමැති වීම.
- Ejectment cases filed (Encroached/occupied)
- ඉඩම් මිලදී ගැනීමට අනාගත ගැනුම්කරුවන් නොමැති වීම.
- ඉඩමේ අක්‍රමවත් හැඩයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පවතින ඉල්ලුම දුර්වලවීම හේතුවෙන්.

උකස් ණය ලබා දීමට පෙර දේපළවල ඉඩම් වටිනාකම නිසි ලෙස ඇගයීමට ලක් කළ යුතු අතර හිඟ මුදල අයකර ගැනීමට පියවර ගත යුතුය.

(ආ) 4.1.5 වගන්තිය

පවරාගත් දේපළ නැවත අගය කිරීම අවම වශයෙන් බාහිර තක්සේරුකරුවෙකු විසින් සෑම වර්ෂ 04 ට වරක් හෝ අභ්‍යන්තර තක්සේරුකරුවෙකු විසින් සෑම වර්ෂ 02 ට වරක් සිදු කළයුතුය.

ටෙන්ඩර් කැඳවීමට මාස 6 කට පෙර පමණක් නැවත තක්සේරු වාර්තාවක් කැඳවීමට බැංකුව තීරණය කර ඇත.

අදාළ අත් පොත සංශෝධනය කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

එය පටහැනිව ප්‍රාග්ධනය සහ පොළී හිඟ ශේෂ රුපියල් මිලියන 4.0 ක පවරාගෙන ඇති දේපළ 28 ක් බැංකුව විසින් නැවත තක්සේරු කර නොතිබුණි.

(ඇ) 4.1.9 වගන්තිය

වෙන්දේසි දේපළ සඳහා වූ අත්තිකාරම්වල (Advanced Received on Auction Properties) රුපියල් මිලියන 5.9 ක අතිරික්ත මුදලක් වර්ෂයකට වැඩිකාලයක් අදාළ ගනුදෙනුකරුවන්ට ආපසු ගෙවීමෙන් තොරව පැවතුණි.

(1310170007)
ලෙජර් ගිණුම

අප පවරා ගත් දේපළ විකුණන විට, ණය සම්පූර්ණයෙන්ම ගෙවීම සඳහා අපි ණය පරිපාලක අංශයට මැමයක් (Memo) යවා ඇත. Advanced ටෙන්ඩර් ගෙවීම රු. 10000 අදාළ පාරිභෝගිකයන් වෙත ආපසු ගෙවිය යුතුය. අපි දැනටමත් ගනුදෙනු කරුවන් වෙත ලිපි යවා ඔවුන්ගේ ආපසු ගෙවිය හැකි මුදල එකතු කර ගන්නා ලෙස දන්වා ඇති අතර ගනුදෙනුකරුවන් පසු විපරම් කිරීමට අපි අදාළ ශාඛා වෙත දන්වා සිටිමු. අපි යම් අතිරික්ත ශේෂයක් ආපසු ලබා දුන් අතර, සමහර ගනුදෙනුකරුවන් ලිපිය සඳහා තවමත් ප්‍රතිචාර දක්වා නැත. එබැවින් මෙම සිද්ධීන් පසු විපරම් කරන ලෙස අපි ශාඛා කළමනාකරුවන්ට දන්වා ඇත.

අතිරික්ත මුදල් අදාළ ගනුදෙනුකරුවන්ට ආපසු ගෙවීමට කටයුතු කළයුතුය.

(1310170018)
ලෙජර් ගිණුම

2021 ජනවාරි සිට 2021 දෙසැම්බර් දක්වා මෙම ලෙජර් අංකය යටතේ කිසිදු ගනුදෙනුවක් සිදු කර නොමැත.

(v) 2017 මාර්තු 01 දිනැති ජිසීඑල් /2017/223 දරන අභ්‍යන්තර වක්‍රලේඛය

ඉන්ටර්- සිස්ටම් -ජිඑල්-සීබීඑස්-එල්එම්එස් (Inter-System-GL-CBSLMS) (1600100001) සහ

1331100001

මෙවැනි තත්ත්වයන් නිවැරදි කිරීමට පියවර ගත යුතුයි.

අතැති වෙක්පත් ගිණුම් තැන්පත් කළ නමුත් (1331100001) ශේෂය දිනය නිෂ්කාශනය නොවූ වෙක්පත අවසානයේදී ගුණා විය යුතුය. නියෝජනය කරන නමුත් කෙසේවුවද, පිළිවෙලින් රුපියල් එය ගුණා විය නොහැක. මිලියන 4 ක සහ රුපියල් මිලියන 6.7ක බැර ශේෂ නිරවුල් නොවී ගිණුම් වල රැඳී තිබුණි. **1600100001**

2022 දී නිවැරදි කිරීමට පියවර ගනු ඇත.

1.7 බදු රෙගුලාසි වලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය -----	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම -----	නිර්දේශය -----
2021 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් පනතට අනුව, නේවාසිකයන්ට පොළී, ලාභාංශ, කුලී සහ සේවා ගෙවීම් පිළිබඳ රැඳවුම් බදු (WHT), 2020 ජනවාරි 1 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි අහෝසි වී තිබුණි. කෙසේ වුවද, බැංකුව පොළී මත රුපියල් මිලියන 1.1 ක රැඳවුම් බදු (WHT) අඩු කරගෙන තිබුණි.	ශාඛා මගින් CIF සංශෝධන නොකිරීම හේතුවෙන්, 2020 ජනවාරි සිට එවැනි ගිණුම් වලින් WHT අඩු කර ඇත. එවැනි අඩු කරන ලද අගයන් අදාළ ගනුදෙනුකරුවන්ට ආපසු ගෙවීම සඳහා මේ වන විට සැසඳීම් සිදු කෙරේ.	අදාළ පනතට අනුකූල වීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු අතර, අදාළ ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් අඩු කළ WHT ආපසු ගෙවිය යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රුපියල් මිලියන 547 ක ලාභයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපව ඉකුත් වසරේ ලාභය රුපියල් මිලියන 708ක් විය. එබැවින් මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රුපියල් මිලියන 161 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. පොළී ආදායම රුපියල් මිලියන 844 කින් අඩුවීම, පුද්ගල (පිරිස් කළමනාකරණ) පිරිවැය රුපියල් මිලියන 213 කින් සහ අනෙකුත් වියදම් රුපියල් මිලියන 62 කින් වැඩි වීම පිරිහීමට ප්‍රධාන හේතු විය.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් අයිතම වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

විස්තර -----	2021 රු.මිලියන -----	2020 (නැවත සකස් කරනලද) රු.මිලියන -----	පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව වෙනස් වීමේ ප්‍රතිශතය -----
පොළී ආදායම	6,612	7,457	(11.33)
පොළී වියදම	(3,556)	(4,475)	(20.53)
ශුද්ධ පොළී ආදායම	3,056	2,981	2.52

ශුද්ධ ගාස්තු හා කොමිස් ආදායම	343	303	13.20
අනෙකුත් මෙහෙයුම් ආදායම (ශුද්ධ)	49	97	(49.48)
මුළු මෙහෙයුම් ආදායම	3,448	3,381	1.98
ණය හා අනෙකුත් අලාභ සඳහා හානිකරණ ගාස්තු	(296)	(326)	9.20
ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම	3,152	3,055	3.17
කාර්ය මණ්ඩල පිරිවැය	1,387	1,174	18.14
අනෙකුත් වියදම්	566	499	13.43
එකතු කළ අගය මත බදු වලට පෙර මෙහෙයුම් ලාභය	1199	1,381	(13.18)
මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බදු	320	313	2.24
බදු වියදම	331	360	(8.05)
වර්ෂය සඳහා ලාභය	547	708	(22.74)

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

2.3.1. විගණනයට ලද තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය හා පෙර වර්ෂය සඳහා බැංකුවේ වැදගත් ගිණුම් අනුපාත කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

අනුපාතය -----	ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සංඛ්‍යා ලේඛන (තාවකාලික) -----	2021 -----	2020 -----
ලාභදායීතා අනුපාත			
(i) ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය (ප්‍රතිශතය)	-	7.81	9.01
(ii) ශුද්ධ පොලී ආදායම / පොලී ආදායම (ප්‍රතිශතය)	-	46.22	39.98
(iii) පොලී ආදායම සඳහා පොලී පිරිවැය (ප්‍රතිශතය)	-	53.78	60.02
(iv) සාමාන්‍ය වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (වාර ගණන)	1.7	0.88	1.21
(v) සාමාන්‍ය කොටස් හිමියන්ගේ අරමුදල මත ප්‍රතිලාභ (වාර ගණන)	1.3	9.02	12.99

ප්‍රාග්ධන සැපිරීම් අනුපාතය

පළමු පෙළ ප්‍රාග්ධනය (අවමය සියයට 8.5)	12.0	22.38	20.20
මුළු ප්‍රාග්ධනය (අවමය සියයට 12.5)	14.6	23.02	20.67

ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාත

ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතය	52.8	26.6	37.20
-------------------------	------	------	-------

වෙනත් අනුපාත (රුපියල්)

කොටසක ඉපැයුම	-	8.46	10.94
කොටසකට ශුද්ධ වත්කම්	-	98.18	89.35
වර්ෂ අවසානවෙළඳපල වටිනාකම	-	30.5	36.2

* මූලාශ්‍රය :- මහ බැංකු මූල්‍ය අංශ සංඛ්‍යාලේඛන 2021-වගුව 4.2 (තාවකාලික දත්ත) මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය සියයට 9.01 (2020) සිට සියයට 7.81 (2021) දක්වා අඩු වී සහ ශුද්ධ පොලී ආදායම සියයට 39.98 (2020) සිට සියයට 46.22 (2021) දක්වා වැඩි වී තිබුණි. ශුද්ධ පොලී ආදායම වැඩිවීම සහ පිරිස් පිරිවැය සහ අනෙකුත් වියදම් ඉහළ යාම අදාළ වෙනස්කම් වලට හේතු වී තිබුණි.
- (ආ) වර්ෂය තුළ, සාමාන්‍ය වත්කම් මත ප්‍රතිලාභය සහ සාමාන්‍ය කොටස් හිමියන්ගේ අරමුදලේ ප්‍රතිලාභය පිළිවෙලින් සියයට 1.21 (2020) සිට සියයට 0.88 (2021) දක්වා සහ සියයට 12.99 (2020) සිට සියයට 9.02 (2021) දක්වා අඩු වී තිබුණි.
- (ඇ) සමාලෝචනයට ලක්වන වර්ෂයේ දී කොටසක ඉපැයීම සියයට 10.94 (2020) සිට සියයට 8.46 (2021) දක්වා අඩු වී සහ වසර අවසානයේ දී කොටසක වෙළඳපල වටිනාකම සියයට 36.2 (2020) සිට සියයට 30.5 (2021) දක්වා අඩු වී තිබුණි.

2.4 පරිණත විශ්ලේෂණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඇති මූල්‍ය වත්කම් හා මූල්‍ය වගකීම් වල එකඟ වූ කල්පිරීම්, විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් මාස 3 සිට 12 දක්වා වූ මූල්‍ය වගකීම් මුළු වත්කම් වලට වඩා විශාල අතිරික්තයක් පෙන්නුම් කිරීම හා, ද්‍රවශීලතා පරතරය රු. මිලියන 12,860ක් බව අනාවරණය විය.</p>	<p>බොහෝ වගකීම් තැන්පතු මගින් මූල්‍යකරණය කර ඇති බැවින් මාස 3-12 තුළ වත්කම් වල කල්පිරීම අදාළ වගකීම් වලට වඩා අඩුය. බැංකු ව්‍යාපාරයේ ස්වභාවය මෙය වේ.</p>	<p>අනාගතයේ පරිණත පරතරය අවම කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.</p>

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1. හඳුනාගත් පාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
-----	-----	-----
<p>(අ) පවරාගත් දේපල විකිණීම</p> <p>බැංකුව විසින් 2021 සහ 2022 ජනවාරි කාලය තුළ රුපියල් මිලියන 16.2 ක ආපසු අයකර ගත හැකි ශේෂයන් සහිත පවරාගත් දේපල 20 ක් විකුණා තිබූ අතර සහ විකිණීමේ දී රුපියල් මිලියන 5.8 ක පාඩුවක් ලබා තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>එකල පැවති තක්සේරු වාර්තාවට වඩා අඩු මිලකට හෝ හිඟ ගණනය කිරීම්වලට වඩා අඩු අගයකට සියලු දේපල විකිණීම සිදු වූයේ බැංකුවේ ක්‍රියා පටිපාටි සහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතියට අනුකූලව වේ. ඉඩමේ පිහිටීම සහ විවිධ දුෂ්කරතා හේතුවෙන් මෙම වත්කම්වල බැඳ ඇති මුදල් නිදහස් කර ගැනීම සඳහා අඩු මිලට විකිණීමට බැංකුවට සිදු විය.</p>	<p>අනාගතයේදී මෙවැනි තත්ත්වයන් ඇති නොවීමට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුයි.</p>
<p>(ආ) වංචනික ණය</p> <p>සුමිත්‍රා හසලක (පුද්ගලික) සමාගමට අම්පාර ශාඛාව මගින් රුපියල් මිලියන 8ක වංචනික ණය හතක් ලබාදී තිබූ අතර සහ පසුව එය අක්‍රිය ණය කාණ්ඩයට මාරු කර තිබුණි. 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟ ශේෂය රුපියල් මිලියන 11 ක් විය.</p>	<p>(අ) 801650000408</p> <p>නීතිමය පියවර ගෙන ඇත. 2020.06.26 දින නඩුව පවරා ඇත. 1, 2 සහ 3 වැනි විත්තිකරුවන්ට සිතාසි භාර දීමට නියමිතව ඇත.</p>	<p>අනාගතයේදී මෙවැනි තත්ත්වයන් වැළැක්වීමට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය. අනාගතයේදී මෙවැනි තත්ත්වයන් ඇති නොවීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතු අතර, හිඟ ශේෂය අයකර ගැනීමට ප්‍රතිසාධන ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කළ යුතුය.</p>
	<p>(ආ) නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කර ඇත. 2022.04.20 දින නඩුව පවරා ඇත. පහත සඳහන් ණය සම්බන්ධයෙන් මිළඟ නඩු විභාගය 2022 සැප්තැම්බර් 30 දින වේ.</p>	
	<p>801650000426 801650000427 801650000493 801650000502 801650000503 801650000504</p>	

(ඇ) මාතර ශාඛාවේ මංකොල්ලයක් සිදුවීම 2021 සැප්තැම්බර් සහ නොවැම්බර් මාසයන් තුළදී මාතර ශාඛාවේ කොල්ලකෑම් දෙකක් සිදුවී තිබුණි. කොල්ලකරුවන් එම වසරේම දෙවරක් කොල්ලකෑමට උත්සාහ කළ අතර, පළමු උත්සාහය අසාර්ථක විය. කෙසේ වුවද, දෙවන උත්සාහයේදී ශාඛාවේ ඩිජිටල් වීඩියෝ පටිගත කිරීමේ යන්ත්‍රය (DVR) ඇතුළු මුදල් සහ වෙනත් දේ සොරා ගැනීමට ඔවුන්ට හැකි විය. සේප්පුවේ මුදල් නැතිවීම රුපියල් මිලියන 3ක් වූ අතර රක්ෂණ හිමිකම් මුදල ලෙස රුපියල් මිලියන 2.8ක් ලැබී තිබුණි. එබැවින් බැංකුවට රුපියල් 307,591 ක පාඩුවක් ඇති වී තිබුණි.

රක්ෂණ ක්ෂේත්‍රය තුළ, රක්ෂිත හිමිකමෙන් යම් ප්‍රතිශතයක් හෝ මුදලක් අඩු කිරීමේ පුරුද්දක් ඇත. HDFC වන්දි ආවරණයේදී එය සියයට 10 හෝ අවම වශයෙන් රුපියල් 10,000 ක් වේ. හිමිකම් පෑමෙන් සියයට 10 ක් අඩු කිරීමෙන් පසු බැංකුවට රුපියල් 2,768,327ක් ලැබී ඇත.

අනාගතයේදී මෙවැනි තත්ත්වයන් ඇති නොවීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

3.2. කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතාව

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) වසරක කල්පිරීමේ කාලසීමාවක් සහිතව 2018 ඔක්තෝබර් 01 වන දින එම්.ටී.ඩී.වෝකර්ස් පීඑල්සී හි සියයට 11.75 ක අනුපාතය කින් බැංකුව ණයකර සඳහා රු.මිලියන 50.95 ක් ආයෝජනය කර තිබුණි. විගණන දිනය වන විට ද රුපියල් මිලියන 50.95 ක ප්‍රාග්ධනය සහ රුපියල් මිලියන 13,53ක පොළිය සමාගම විසින් ආපසු ගෙවා නොතිබුණි. තවද, නිකුත් කරන සමාගමේ ශ්‍රේණිගත කිරීම 2019 වසර තුළදී පහත වැටී ඇති අතර පිළිවෙලින් 2018 සහ 2019 වර්ෂයන්හි සාණාත්මක මූල්‍ය තත්ත්වය වාර්තා විය. මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉහත කී ණයකරවලින් ලැබිය යුතු පොලී වශයෙන් රුපියල් මිලියන 13.55ක මුදලක් ගිණුම්ගත කර තිබුණද, මෙම ලැබිය යුතු මුදල අයකරගැනීම ප්‍රශ්නකාරී විය. කෙසේ වුවද, සමාගමෙන් ලැබිය යුතු ණයකර පොලී සඳහා 2021දී රුපියල් මිලියන 12.02 ක</p>	<p>අප විසින් භානිකරණය ගැලපීම සිදු කර ඇති අතර 2022 දී මෙය අයකර ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගන්නවා ඇත.</p>	<p>අනාගතයේ මෙවැනි තත්ත්වයන් ඇති නොවීමට සුදුසු තීරණ ගත යුතු අතර MTD Walkers PLC වෙතින් ආයෝජන වටිනාකම සහ ඉතිරි පොලී එකතු කර ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.</p>

අතිරේක භානිකරණය සිදු කර තිබුණි.

(ආ) ආයෝජන දේපල

කොළඹ 13, ශ්‍රී සංසරාජ මාවත, ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථා පරිශ්‍රයේ පිහිටි රුපියල් මිලියන 801 ක් වටිනා ආයෝජන දේපලෙහි අයිතිය 2008 දෙසැම්බර් 31 දින බැංකුව වෙත පවරාගෙන තිබුණි. කෙසේ වුවද, ඉඩමෙහි හිස් සන්තකය ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථාව (BMC) විසින් බැංකුවට පවරා නොතිබුණි. 2008 වසරේ සිට මෙම ඉඩම හිස් සන්තකය ලබා ගැනීමට බැංකුව උත්සාහ කරන බව පෙනී ගියේය. 2022 පෙබරවාරි 10 දිනැති ලිපිය මගින් ලංකා ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථාව, බැංකුවෙන් ඉඩම නැවත මිලදී ගැනීමට කැමැත්ත පළ කළ අතර මසකට රුපියල් 500,000 බැගින් ගෙවීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට ඉදිරිපත් වී ඇත. BMC ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථාව රජය සමඟ කටයුතු කිරීමට මාස දෙකක කාලයක් ලබා දීම සඳහා, 2022 පෙබරවාරි 23 වන දින පැවති 259 අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකාව මගින් පහත කරුණු සලකා බලන ලදී.

- මුදල් ගෙවීම් වෙනුවට ඉඩමේ සම්පූර්ණ වටිනාකම සඳහා භාණ්ඩාගාරය විසින් බැංකුවට පක්ෂව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම.
- ක්‍රියාවලිය අවසන් කිරීමෙන් පසුව පමණක් ඉඩමේ පරම අයිතිය පවරනු ලැබීම.
- BMC බැංකුවේ යෝජනාව ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපොහොසත් වුවහොත්, රිච් නියෝග ක්‍රියාත්මක කර

සාධාරණ වටිනාකමක් අයකර ඉඩමේ හිස් භුක්තිය බැංකුවට ලබා ගැනීම සඳහා හෝ 2022 දී ඉඩමේ හිස් අයිතිය ලබා ගැනීම සඳහා දැනටමත් පියවර ගෙන ඇත.

ඉඩමේ හිස් භුක්තිය බැංකුවට ලබා ගැනීමට කඩිනම් පියවර ගතයුතුය.

ඉඩමේ හිස් සන්තකය ලබා ගැනීම.

එහෙත් මේ වන විට ද ඉඩමේ හිස් සන්තකය බැංකුවට ලැබී නොතිබුණි.

(ඇ) ඉතා වැදගත් වෘත්තිකයන් (VIP)

2016 සැප්තැම්බර් 28 දිනැති අංක ජීසීඑල්/2016/210 වක්‍රලේඛයට අනුව බැංකුව විසින් ඉතා වැදගත් වෘත්තිකයන්ට (VIP) නිවාස ණය පහසුකම් හඳුන්වාදී තිබූ අතර, රුපියල් මිලියන 282.99 ක් වටිනා ණය 140 ක් මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ලබාදී තිබුණි. රුපියල් මිලියන 69.7 ක් (සියයට 24.63 ක්) වන ණය තිස් හතරක් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට අක්‍රීය ණය යටතේ වර්ගීකරණය කර තිබුණි. කෙසේවුවද, සුරැකුම් නොමැති වීම හේතුවෙන් බැංකුවට ද්විතීයික අයකර ගැනීමේ විකල්පයක් නොමැති වී තිබුණි.

මෙම යෝජනා ක්‍රමය (VIP) ඉවත් කර ඇත. මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ නව ණය ලබා දෙනු නොලැබේ. දැනට පහසුකම් 10ක් සඳහා නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති අතර පහසුකම් 02ක් සඳහා පියවීම් කොන්දේසි (Terms of Settlement) ලබාගෙන ඇත. 2022 අගෝස්තු මස අවසන් වන විට පහසුකම් 37 ක් කාර්ය සාධන තත්ත්වයේ පවතින අතර 37 ක් අක්‍රීය තත්වයේ පවතී. ණය නැවත අයකරගැනීම පිළිබඳ පසු විපරම් කිරීමට ශාඛාවලට උපදෙස් දී ඇති අතර පවත්වනු ලබන ශාඛා ප්‍රතිසාධන රැස්වීම් වලදී ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

අනාගතයේදී මෙවැනි තත්ත්වයන් ඇති නොවීමට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

3.3 බැංකුවේ ණය ගැනීම්

	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	අයවැයගත රුපියල් මිලියන	රුපියල් මිලියන	රුපියල් මිලියන	රුපියල් මිලියන	රුපියල් මිලියන	රුපියල් මිලියන
මුළු ණය ගැනීම්	7,021	5090	5,542	6,866	6,653	7,917
කොටස් හිමියන්ගේ අරමුදල්	7,019	6354	5,782	5,119	4,757	4,232
කොටස් අනුපාතයට ණය	1	0.80	0.96	1.34	1.40	1.87
තෝලන අනුපාතය (ගියරින් අනුපාතය)	50%	44%	49%	57%	58%	65%

පොලී අනුපාතය	ආවරණ	2.6	3.0	2.6	2.1	1.8	1.6
--------------	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

සමාලෝචිත වර්ෂයේ අඩු තෝලන තත්වයක් ඇතුළත්ව ණය කොටස් ප්‍රශ්න අනුපාතය 0.8 ක් වී තිබුණි. පසුගිය වසර පහ තුළම බැංකුව, හිතකර ලෙස තෝලන අනුපාතය අඩුකරගෙන තිබුණි. පෙර වසර හා සසඳන විට, බැංකුව පසුගිය වසර පහ තුළ සිය ණය ප්‍රාග්ධනය පියවා ගැනීම හේතුවෙන්, පොලී ආවරණ අනුපාතය සියයට 14.97 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි.

3.4 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතාව

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
-----------------	------------------------------	----------

(අ) ණය සහ අත්තිකාරම් - ක්‍රියාකාරී සහ අක්‍රිය ණය (සේවක අර්ථසාධක අරමුදල (EPF) සහ කල්බදු පහසුකම් Leasing හැර)

(i) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට ණය සහ අත්තිකාරම්වල මුළු ප්‍රාග්ධන හිඟ ශේෂය රුපියල් මිලියන 27,131 ක් සහ එම දිනය වන විට අක්‍රිය ණය සහ අත්තිකාරම් රුපියල් මිලියන 5,116 ක් සහ එය මුළු හිඟ ණය ප්‍රාග්ධන සහ අත්තිකාරම් වලින් සියයට 18.86 ක් නියෝජනය විය. තවද, රුපියල් මිලියන 2,101 ක ණය (සම්පූර්ණ ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 7.74) රැකවල් (Watch) තත්වය යටතේ වර්ගීකරණය කර තිබූ අතර, පසුව එය අක්‍රිය තත්වයට පත්වීමේ අවදානමක් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආයතනික ණය (Corporate Loans) 67 ක මුළු හිඟ ශේෂය රුපියල් මිලියන 1,378 විය. එයින් රුපියල් මිලියන 618 ක් (ණය 10 ක්) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට අක්‍රිය ණය වලට පරිවර්තනය වී තිබුණි. තවදුරටත් ඉහත ණයවලින් රුපියල් මිලියන 22 ක් රැකවල් (Watch) තත්වය යටතේ වර්ගීකරණය කර තිබූ අතර, පසුව එය අක්‍රිය තත්වයට පත්වීමේ අවදානමක් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.	සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට එරෙහිව ණය හැර බැංකුවේ (අක්‍රිය ණය) NPL අනුපාතය පසුගිය වසර 3 සිට 5 දක්වා සියයට 18 සිට සියයට 20 දක්වා පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ. නමුත් ඉතා මෑතක දී බැංකුව විසින් (අක්‍රිය ණය) NPL අනුපාතය පහත හෙළීමට බොහෝ පියවර ගෙන ඇත. එසේම මධ්‍යගතව සියලුම ලේඛන පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසු සියලුම ගෙවීම් අනුමත කරනු ලබන අතර සමහර අවස්ථාවල වැටුප නිවස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුවට මාරු කිරීමෙන් පසු පමණක් ඇපකරු ණය නිකුත් කරනු ලැබේ. ප්‍රධාන ණය කළමනාකරුවෙකු පත් කිරීම මගින් තවදුරටත් ණය නැවත අය කරගැනීමේ දෙපාර්තමේන්තුව (Recovery Department) ශක්තිමත් කර තිබීම සහ අනාගතයේදී NPL අනුපාතය අඩු කිරීමේ අරමුණින්, සතියකට වරක් ණය නැවත අය කරගැනීමේ ප්‍රගති රැස්වීම්, ණය නැවත අය කරගැනීමේ අංශය මගින් නීති අංශයේ සහාය ඇතිව පවත්වනු ලැබේ. පසුගිය වසර තුළ අනුමත NPL ණය අනුපාතය සියයට 6 සිට සියයට 7.5 ලෙස පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ. විශේෂ කාර්යයක් ලෙස ආයතනික අක්‍රිය ණය අඩු කිරීමේ අරමුණින්, කළමනාකාරිත්වය විසින් ආයතනික ණය අයකර ගැනීමේ සම්පූර්ණ වගකීම ආයතනික ණය (Development Credit) හා මූල්‍ය අංශය	ආංශික අනුපාතය අනුව අක්‍රිය ණය සහ අත්තිකාරම් අනුපාතය පවත්වා ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

(Finance Division) වෙත පවරා ඇත. ඔවුන්ට ණය අයකර ගැනීම් අංශයේ සහ නීති සහාය අවශ්‍ය වීටදී ලබා ගත හැක.

(ii) 2021 වර්ෂය තුළ ලබා දී ඇති සහ අක්‍රීය ගණයට මාරු කරන ලද ණය 2021 වර්ෂය තුළදී රුපියල් මිලියන 11,446 ක ණය ප්‍රමාණයක් 19,980 ක් ලබා දී තිබූ අතර, ඉන් රුපියල් මිලියන 1,183 ක (2021 වර්ෂය තුළ ලබා දුන් ණයෙන් සියයට 10 ක්) ණය ප්‍රමාණයන් 2,906 ක් අක්‍රීය ගණයට මාරු කර තිබුණි.

රටේ පවතින තත්ත්වය ඊට හේතුවයි. ගනුදෙනුකරුවන්ට සහන ලබා දෙමින් එම අනුපාතය සියයට 18 ලෙස පවත්වා ගැනීමට බැංකුව සමත් විය. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් (EPF) ණය සම්බන්ධයෙන් සාමාන්‍ය ප්‍රවණතාවය වන්නේ ගනුදෙනුකරුවන් මෙම ණය ලබා ගන්නේ ඔවුන්ගේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් (EPF) ශේෂය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමඟ භාවිතා කිරීමට සහ වාරික ගෙවීමට නොවේ. විශ්‍රාම යාමේදී ඔවුන්ගේ අර්ථසාධක අරමුදල් (EPF) ශේෂය ආරක්ෂා කර ගැනීම පිළිබඳව ගනුදෙනුකරුවන්ව, බැංකුව විසින් දැනුවත් කර තිබියදීත් මෙම පරිචය වෙනස් කළ නොහැක.

ණය ලබා දීමට පෙර ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ආදායම් මාර්ග නිසි ලෙස ඇගයීමට ලක් කළ යුතු අතර, හිඟ ශේෂය අයකර ගැනීමට පසු විපරම් පියවර ගත යුතුය.

(iii) රාජ්‍ය ආයතන සඳහා ලබාදී ඇති ණය බැංකුව විසින් රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව (SEC) යටතේ ඇති ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආයතනය (NEMO) සහ රාජ්‍ය සංවර්ධන හා ඉදිකිරීම් සංස්ථාව (SD&CC) යන රාජ්‍ය ආයතන සඳහා පිළිවෙලින් රුපියල් මිලියන 71.40 ක් සහ රුපියල් මිලියන 84 ක් වශයෙන් ණය පහසුකම් 2ක් (දෙකක්) ලබා දී තිබුණි. මෙම ආයතන දෙකම ණය පහසුකම් ප්‍රදානය කරන අවස්ථාවේ බලාපොරොත්තු වූ පරිදි ක්‍රියාත්මක වී නොතිබූ අතර, වර්තමානයේ ණය දෙවර්ගයම අක්‍රීය ගණයට වර්ග කර තිබුණි. 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට අයකර නොගෙන තිබූ හිඟ මුළු මුදල රුපියල් මිලියන 118 විය. බැංකුව විසින් ඉහත සඳහන් ණය දෙවර්ගයම ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ණය සුදුසුකම් තක්සේරු කිරීමකින් තොරව ලබා දී තිබුණි.

- රාජ්‍ය සංවර්ධන හා ඉදිකිරීම් සංස්ථාව මුහුණ දෙන මුදල් ප්‍රවාහ දුෂ්කරතා සැලකිල්ලට ගනිමින් අපි 2022 සැප්තැම්බර් අවසානය දක්වා රුපියල් 200,000 ක ගෙවීම භාර ගනිමු. ඉන් පසුව 2022 ඔක්තෝම්බර් සිට පහසුකම් දෙකෙහිම පොළී සංරචකය ආවරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් තැන්පතු කිරීමට SD&CC අවශ්‍ය වේ. 2022 දෙසැම්බර් දක්වා ආපසු ගෙවීමේ ප්‍රගතිය සහ RDA හරහා ගෙවීම් ලැබීමේ ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් පසුවමේ සම්බන්ධයෙන් නැවත ණය අයකර ගැනීමේ විකල්ප ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට බැංකුව අදහස් කරයි.
- 232 මණ්ඩල රැස්වීමේදී නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට තීරණය කරන ලද අතර, ඒ අනුව නඩු කටයුතු සිදු වෙමින් පවතී. බේරුම්කරණ සැලැස්මක් ඉදිරිපත් කරන ලෙස අධිකරණය පාර්ශව දෙකකට උපදෙස් දී ඇත. අපි මේ සම්බන්ධයෙන් සංවිධාන දෙකේම ප්‍රධානීන් සමඟ සාකච්ඡා කළ අතර, (රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව සහ නිවස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව) SEC බැංකුව වෙත ආපසු ගෙවීමේ සැලැස්මක් ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් වී ඇත.

එම ණය අයකර ගැනීමට නිසි ක්‍රියා මාර්ග ගත යුතුය.

රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවේ (SEC) පිළිතුර 2022 සැප්තැම්බර් 01 වන දිනට නියමිත වේ. පිළිතුර ගොනු කිරීමට ලබා දී ඇති අවසාන දිනය මෙය වේ. ඔවුන් ගොනු කළහොත්, මෙම නඩුවේ පිළිතුර පූර්ව නඩු විභාගය සඳහා නියම කරනු ලැබේ. රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවට වෙනත් දිනයක් ලබා නොදෙන්නේ නම්, පිළිතුර ගොනු කිරීමට අපට expartetrial සඳහා ගෙන යා හැක.

(iv) ණය අංක 110730000001

බැංකුව 2018 ජූලි 18 වන දින බිම්පුත් ඊතැන්ස් පීඑල්සී වෙත රුපියල් මිලියන 350 ක මුදලක් ලබා දී තිබුණි. මෙම ණය මුදල 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට ක්‍රියාකාරී ණය කාණ්ඩයට අයත් වූ අතර, වර්තමානයේ එය අක්‍රිය ගණයට මාරු කර තිබුණි. තව දුරටත් දුර්වල ප්‍රාග්ධනීකරණය ද්‍රවශීලතා අවදානම සහ එහි වත්කම්වල ගුණාත්මක භාවයේ බරපතල පිරිහීම වැනි ප්‍රධාන සාධක වශයෙන් සලකා බැලීමෙන් පසුව බිම්පුත් ඊතැන්ස් පීඑල්සී හි ෆිට් ශ්‍රේණිගත කිරීම "BB (lka)" සිට "CC(lka)" දක්වා පහත වැටී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. තවද, මෙය සමාගමේ ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති කළ හැකිය.

ණය පහසුකම් දැනට ක්‍රියාකාරී නොවන කාණ්ඩයේ ඇත. ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා බැංකුව සමාගම සමඟ සම්මුති සාකච්ඡා සිදුකරමින් සිටී.

ගනුදෙනුකරුගෙන් හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

(v) ඔලිම්පස් කන්ස්ට්‍රක්ෂන් ලිමිටඩ්

ඔලිම්පස් කන්ස්ට්‍රක්ෂන් ලිමිටඩ් විසින් කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය සඳහා රුපියල් මිලියන 350 ක ණය පහසුකමක් ඉල්ලුම් කළ අතර, 2019 ජූනි 07 දින පැවති විශේෂ මණ්ඩල රැස්වීමේදී එය අනුමත කරන ලදී. පිළිවෙලින් 2019 ජූලි 8 සහ 2019 ඔක්තෝබර් 28 යන දිනයන් තුළ එම සමාගමට රුපියල් මිලියන 100 ක් සහ රුපියල් මිලියන 150 ක ණය පහසුකම් ලබා දී තිබුණි. පසුව එය ප්‍රදානය කිරීමේ මුල් අදියරේදීම 2020 ජනවාරි 07 දින අක්‍රිය ණය යටතේ වර්ගීකරණය කර තිබූ අතර, 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට අයකර

බැංකුව 2021 නොවැම්බර් 05 වැනි දින කීර්තිමත් නීති උපදේශකයකුගේ මතය ලබාගෙන ඇති අතර, ඒ අනුව ඇපකරුවන් දෙදෙනාට එරෙහිව 2021 දෙසැම්බර් 07 වැනි දින එන්තරවාසියක් (Letter of Demand) ඉදිරිපත් කළේය. 2022 ජනවාරි 28 වැනි දින නඩුව පවරා ඇත. පළමු ඇමතුම් දිනය 2022 මැයි 25 දින ලබා දෙන ලදී. විත්තිකරුවන් මෙම දිනයේ ප්‍රොක්සි ගොණු කළේය. විත්තිකරුවන්ට පිළිතුරු දීම සඳහා පළමු දිනය 2022 සැප්තැම්බර් 1 වැනි දින ලබා දෙන ලදී. නීති මත අනුව, “ණය, පොළී, වියදම් සහ පිරිවැය මත බැංකුවට ගෙවිය යුතු මුළු මුදල පියවා ගැනීම සඳහා බැංකුවට කැණීම් කළ පස් විකිණීමට හැකිය”. ඒ අනුව කළමනාකාරිත්වය පස් කැණීම් කරුවෙකු

මෙම හිඟ ණය ප්‍රමාදයකින් තොරව අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

ගැනීමකින් තොරව මුළු හිඟ මුදල රු.මිලියන 298 සහ DPD 785ක් විය. තවද, 2021 මාර්තු 24 වන දින බැංකුව විසින් ඉහත සඳහන් දේපළ අත්පත් කරගෙන තිබුණු අතර, මේ වන විටද බැංකුවට එය විකිණීමට නොහැකි වී තිබුණි.

සමඟ සාකච්ඡා කර ඇති අතර, එය සාර්ථක නොවීය. බැංකුව සුදුසු පස් කැණීම් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්, ගොඩකිරීමේ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සහ මධ්‍යම අධිවේගී මාර්ගයේ කඩවත-මීරිගමට පමණක් සම්බන්ධ වී සිටින වෙනත් ඕනෑම විභව පාර්ශ්වයක් සොයා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක බැංකුව නිරත සිටී.

(vi) මාදම්පේ මිලේ සමාගම

බැංකුව විසින් 2016 සැප්තැම්බර් 13 වැනි දින වසර 2ක සහන කාලයක් සහිතව වසර 05ක කාලයක් සඳහා සියයට 9ක සහනදායී අනුපාතයක් යටතේ ගනුදෙනුකරුට රුපියල් මිලියන 50ක් ප්‍රදානය කර තිබුණි. තවද සහන කාලයක් ද ඇතුළුව කාල සීමාව වසර 7 ½ දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි. 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය රුපියල් මිලියන 65.48 කි. ඔවුන්ගේ ව්‍යාපෘති යෝජනාවට අනුව ඔවුන්ගේ අපේක්ෂිත නිෂ්පාදන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට සමාගම අසමත් විය. ණය ලබා ගැනීමෙන් පසු සමාගම 2020 සහ 2021 වර්ෂයන් හි පිළිවෙලින් රුපියල් මිලියන 109.4 සහ රුපියල් මිලියන 12.9 ක අලාභයක් වාර්තා කර තිබුණි. 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟ මුදල් රුපියල් 19,053,308 ක් වී තිබුණි.

මාදම්පේ මිලේ සමාගම ජුනි මාසයේ සිට සෑම මසකම රුපියල් මිලියන 01ක නාමික මුදලක් ගෙවා ඇත. ඔවුන් දැනටමත් පසුගිය මාස දෙක ගෙවා ඇති අතර, 2022 දෙසැම්බර් දක්වා එම මුදලම තැන්පත් කිරීමට එකඟ වී ඇත. ඔවුන්ගේ මුදල් ප්‍රවාහයට සමගාමීව ප්‍රතිච්ඡාදන කිරීමේ සැලැස්මක් ඉල්ලා සිටීමට අදහස් කරයි.

ණය පහසුකම් ලබාදීමට පෙර බැංකුව විසින් නිසි ආදායම් ඇගයීමක් සිදු කළ යුතු අතර, ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

මේ සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- ණය මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි 4.2.11 වගන්තියට පටහැනිව, බැංකුව විසින් බලකර විකුණුම් අගයෙන් සියයට 78.13 ක් ණය මුදලක් ලෙස ලබා දී තිබුණි. ඉඩම් උකසට අමතරව ඉහත කී ණය පහසුකම් සඳහා පුද්ගලික ඇපකර ලෙස සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරුන් දෙදෙනෙකු ඇපයට තබා තිබුණි.
- ණය මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි 3.4.5 (අ) වගන්තියට පටහැනිව බැංකුව තෙවන පාර්ශ්ව දේපළ සුරක්ෂිතභාවයක් ලබා ගෙන තිබුණි. උකස් දේපළ සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරයෙකු නොවන කළමනාකාර අධ්‍යක්ෂවරයාගේ

බරිද සතුව තිබුණි.

(ආ) ණය සහ අත්තිකාරම් - සේවක අර්ථසාධක අරමුදල (EPF)

(i) සේවක අර්ථසාධක අරමුදල මත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට ලබා දී ඇති මුළු හිඟ ණය වටිනාකම රුපියල් මිලියන 14,000 ක් වූ අතර, ඉන් රුපියල් මිලියන 9,302 ක් අක්‍රීය ණය ලෙස සලකනු ලැබූ අතර එය මුළු හිඟ ණය වලින් සියයට 66 ක් නියෝජනය කර තිබුණි. තවද, රු.මිලියන 324 ක ණය රැකවල් (Watch) තත්ත්වය යටතේ වර්ගීකරණය කර තිබූ අතර, පසුව එය අක්‍රීය තත්ත්වයට පත්වීමේ අවදානමක් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

සියලුම හිඟ සේවක අර්ථසාධක ණය සඳහා වසරකට වරක් අප්‍රේල් හෝ මැයි මාස වල දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (CBSL) වෙතින් හිමිකම් ඉල්ලා ඇත. අක්‍රීය ණය (NPL) තත්ත්වය සාමාන්‍යයෙන් මෙම මාසවලදී පහත වැටෙනු ඇත. සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලේ ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් බහුතරයක් මෙම ණය අයදුම් කරන්නේ ඔවුන්ගේ සේවක අර්ථ සාධක ශේෂය නිවාස අරමුණු සඳහා භුක්ති විඳීමේ අදහසිනි. නමුත්, ණය ආපසු ගෙවීමේ අදහසකින් තොරව වේ. නමුත් ණය ප්‍රදානය කිරීමේදී ගනුදෙනුකරුගේ ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ණය නිලධාරීන් විසින් නිසි ඇගයීමක් සිදු කරනු ලැබේ. විශ්‍රාම යාමේදී ඔවුන්ගේ සේවක අර්ථසාධක ශේෂය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා නියමිත වෙලාවට ණය ගෙවීමේ වැදගත්කම ඔවුන් ගනුදෙනුකරුවන්ට දන්වයි. මේ වන විට ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ තොරතුරු (CRIB) පරීක්ෂා කරමින් සිටින අතර, අක්‍රමවත් ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ තොරතුරු (CRIB) වාර්තා ඇති ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා ණය ලබා නොදේ. ශක්‍ය ලෙස ව්‍යාපාරික කෝණයෙන් හැකි නම් ගනුදෙනුකරුගේ වැටුප ලබා ගැනීමට අපි සැලසුම් කරන්නෙමු. අක්‍රීය ණය (NPL) අඩු කිරීමේ අරමුණින් දැනට බැංකුව විසින් මෙය අනුගමනය නොකරේ.

මෙම ණය අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

(ii) 2016 සිට 2021 නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ ලබා දී ඇති සේවක අර්ථසාධක 2,528 ක ණය සංඛ්‍යාවක් සඳහා එක සමාකාර මාසික වාරිකයක් වත් (EMI) ගෙවා නොමැති අතර 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට එය මුළු සේවක අර්ථ සාධක ණයෙන් (ප්‍රාග්ධනය සමග ප්‍රාග්ධන හිඟ) රුපියල් මිලියන 1,187 ක් (සියයට 9.43) බව නිරීක්ෂණය විය.

2022 වර්ෂය තුළ ශාඛා සඳහා ණය සම්බන්ධ පුහුණු වැඩසටහන් 11 ක් පවත්වන ලදී. මෙම වැඩසටහන් අතරතුර ණය ඇගයීම අවධාරණය කර ඇත. සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලේ ණය ලබා ගන්නා අවස්ථාවේදී සහ ගෙවීමේදී ද ආපසු ගෙවීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව සේවක අර්ථසාධක ණය ගනුදෙනුකරුවන්ට දැනුම් දෙන ලෙස ශාඛාවලට උපදෙස් දී ඇත.

EMI (සමාකාර මාසික වාරිකයක) අයකර ගැනීමට නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

(ඇ) කල්බදු පහසුකම් පිළිබඳ අත්තිකාරම්

2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට ලිසිං සඳහා අත්තිකාරම් මුළු ශේෂය රුපියල් මිලියන 1,002 ක් සහ එම දිනය වන විට ලිසිං සඳහා අත්තිකාරම්වල අක්‍රීය ශේෂය රුපියල් මිලියන 222 ක් වූ අතර එය ලිසිං සඳහා වූ මුළු හිඟ අත්තිකාරම් ශේෂයෙන් සියයට 22 ක් නියෝජනය කර තිබුණි. තවද රුපියල් මිලියන 131 ක් වටිනා ලිසිං පහසුකම් 119 ක් රැකවල් (Watch) තත්ත්වය යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති අතර, ඒවා පසුව අක්‍රීය තත්ත්වයට පත්වීමේ අවදානමක් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

ශාඛා අයකර ගැනීම් මධ්‍යගතව අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ලිසිං අංශයේ විධායක නිලධාරියෙකුට අක්‍රීය ණය (NPL) ලිසිං කළඹ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා භාර දී ඇත. 2022 මාර්තු 31 වන විට (අක්‍රීය ණය) NPL අනුපාතය සියයට 13.17 කි. මුළු කළඹ රුපියල් මිලියන 923 ක් වන අතර, අක්‍රීය ණය (NPL) කළඹ රු. මිලියන 122 කි.

මෙම හිඟ ශේෂයන් අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

(ඈ) ඉහළම තැන්පතුකරුවන් දසදෙනා (10)

ඉහළම තැන්පත්කරුවන් 10 දෙනාගේ මුළු මුදල රුපියල් මිලියන 3,481 ක් වන අතර, ඉහළම තැන්පත්කරුවන් 10 දෙනාගෙන් සියයට 28 ක් සමාද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ සමාද්ධි ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය බැංකු අරමුදල නියෝජනය කරන අතර එය රුපියල් මිලියන 973 වේ. තවදුරටත් පෙර වසර හා සසඳන විට, ඉහළම තැන්පත්කරුවන් 10 දෙනා රුපියල් මිලියන 6,344 ක් වූ අතර, එය සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රුපියල් මිලියන 3,481 දක්වා සියයට 45 කින් පහත වැටී තිබුණි .

ඉහළ තැන්පතු සාන්ද්‍රණයක් අවස්ථාවෙහි ද්‍රවශීලතා අවදානම් ඇති කරයි. ප්‍රධාන තැන්පත්කරුවන් ඔවුන්ගේ තැන්පතු නැවත කැඳවයි. ද්‍රවශීලතා අවදානම අවම කිරීම සඳහා ඉහළම තැන්පතු හිමියන් දස දෙනාගේ ප්‍රතිශතය කළමනාකරණය කළ හැකි මට්ටමට අඩු කිරීමට බැංකුව විසින් පහත සඳහන් උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

විශාල තැන්පතු හිමියන් කිහිප දෙනෙකු මත යැපීම අවම කිරීම සඳහා උපාය මාර්ගික තීරණ ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

- තනි පාරිභෝගික තැන්පතු හිමියාගේ උපරිම ප්‍රතිශතය බැංකුවේ මුළු ඉතුරුම් තැන්පතු කළඹෙන් සියයට 10.00 කට සීමා වේ.
- සිල්ලර තැන්පතු (Retail Deposits) වසර පුරා අඛණ්ඩව බල ගැන්වීමට ප්‍රචාරණ වැඩමුළු (campaign) හඳුන්වා දීම.
- බැංකුවට නව ආයතනික ගනුදෙනුකරුවන් හඳුන්වා දීම.
- ක්‍රියාත්මක කරන ලද උපාය මාර්ගවල ප්‍රතිඵලය අනුව ඉහළම තැන්පතු හිමියන් විසි දෙනාගේ ප්‍රතිශතය 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට සියයට 28.00 සිට 2022 ජූලි 30 වන විට සියයට 6.59 දක්වා අඩු වී ඇත.
- තවද, පසුගිය මාස 07 ක කාලය තුළ බැංකුව විසින් දිවිනැගුම (Divinaguma) දෙපාර්තමේන්තුවට අදාළ තැන්පතු සම්පූර්ණයෙන්ම පියවා ඇත.

3.5 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2006 ජනවාරි 25 දිනැති අංක 08 දරන ජාතික ප්‍රසම්පාදන නියෝජිතයන්ගේ වක්‍රලේඛයේ රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූල නොවීම.</p> <p>ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයේ 2.1.1 සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය වක්‍රලේඛය PF/429(i) ඡේදයට පටහැනිව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ අනුමැතිය ලබා නොගෙන බැංකුව ඔවුන්ගේම ප්‍රසම්පාදන අත්පොත භාවිතා කර තිබුණි.</p>	<p>2006 ජාතික ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයේ 35 අතිරේකයට අනුව, එය අදාළ වන්නේ ශ්‍රී ලංකා රජයේ (GOSL) සහ විදේශ අරමුදල් සහිත ව්‍යාපෘති සඳහා පමණි. නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකු (HDFC) ව්‍යාපෘති සඳහා ස්වයං අරමුදල් සපයන බැවින් මෙම මාර්ගෝපදේශ අපට අදාළ නොවේ. දැනට අපි ජාතික ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශය අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී උපකාරක ලේඛනයක් ලෙස පමණක් භාවිතා කරමු.</p>	<p>අදාළ විධානයන්ට අනුකූලවීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගතයුතුය.</p>

4. ගිණුම් කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය
4.1 බැංකුවේ ආයතනික පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>ප්‍රධාන කළමනාකරණ පුද්ගලයින් සඳහා අනුප්‍රාප්තික සැලැස්ම</p>	<p>අනුප්‍රාප්තික සැලැස්ම 2022 වර්ෂයේදී මණ්ඩලය විසින් සමාලෝචනය කර අනුමත කරන ලදී.</p>	<p>බැංකු උපදෙස් වලට අනුගත විය යුතුය.</p>
<p>(i) ආයතනික පාලනය පිළිබඳ 2007 12 දරන බැංකු මහපෙත්වීම් 3(1) (i) (j) වගන්තියට අනුව ප්‍රධාන කළමනාකරණ පිරිස් සඳහා මණ්ඩලය අනුමත අනුප්‍රාප්තික සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක විය යුතුය. පවතින අනුප්‍රාප්තික සැලැස්ම 2021 වර්ෂයේදී සංශෝධනය කළ යුතු වුවද, 2021 වර්ෂයේදී කිසිදු සංශෝධනයක් සිදු කර නොතිබුණි.</p>	<p>මේ වන විට KMPs හි 2020 සහ 2021 කාර්ය සාධන ඇගයීම් සඳහා මණ්ඩල මානව සම්පත් හා වේතන කමිටුව සහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත.</p>	<p>බැංකු උපදෙස් වලට අනුගත විය යුතුය.</p>
<p>(ii) ආයතනික පාලනය පිළිබඳ 2007 12 දරන බැංකු මහපෙත්වීම් 3(6) (ii) (i) (I) වගන්තියට අනුව ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියාගේ සහ ප්‍රධාන කළමනාකාරීත්වයේ කාර්ය සාධනය සෑම වසරකම ආරම්භයේ දී නියමිත ඉලක්කවලට සාපේක්ෂව ඇගයීමට ලක් කළ යුතුය. කෙසේ වුවද KMPs හි කාර්ය සාධනය ඇගයීම් මණ්ඩල මානව සම්පත් හා වේතන කමිටුව වෙත ඉදිරිපත්කිරීමේ ප්‍රමාදයක් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>මේ වන විට KMPs හි 2020 සහ 2021 කාර්ය සාධන ඇගයීම් සඳහා මණ්ඩල මානව සම්පත් හා වේතන කමිටුව සහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත.</p>	<p>බැංකු උපදෙස් වලට අනුගත විය යුතුය.</p>